

Ових дана смо сви сведоци уласка у завршну фазу решавања косовског проблема, или у „фазу косовског епилога“. Дошло је до тога да се у сенку бацају УН и Савет Безбедности и легитимитет „самопроглашења“, до тога да је постало примарно колико ће земаља признати оно што су Американци створили. Свака држава појединачно има своје разлоге да призна или не призна „новостворену“ псеудодржаву. Аргументи који служе Сједињеним Америчким Државама и Европској унији за оправдање назависности Косова, а самим тим и за кршење међународног права, свде се на констатацију да је оно (Косово) јединствен случај у свету. Тако, по њима, признањем јужне српске покрајине (наводно) неће бити угрожени темељи на којима почива светски поредак, јер историја овог „случаја“ и његово разрешење одударују од свих жаришта која данас постоје у свету. Ово неубедљиво, али унисионо, понављају бројни светски душебрижници и (бело)светски медији, нарочито последњих месеци.

„СРБИЈА - ЈУНИК КЕЈС“

Сецесија Косова је, наравно, предмет политичких сучељавања и дубоких подела на домаћој политичкој сцени, али је озбиљна расправа на политичкој и јавној сцени једноставно изостала. На нашим медијима ни нема уравнотеженог диспута око тога шта учинити око проглашене сецесије. Ако је прво разумљиво, иако не и прихватљиво (јер је неопходан минимални национални концензус), за ово друго свакако нема оправдања, јер ова важна тема има егзистенцијални значај за опстанак државе и очување идентитета српског народа.

Америка, Европа и њихове домаће „перјанице интеграција“ ствар заправо третирају као „готову“ и као нешто против чега се нити вреди нити треба борити. Ово своје „фаталистичко“ становиште домаћи „европејци“ заснивају на „реализму“ и на „стању на терену“ (иако својевремено тај аргумент нису потезали, када је Република Српска била у питању). Но, оно што је нама овде важније јесте позадина оваквог дефетистичког става. На дубљем плану, ова прича се темељи на пропагандним стереотипима из деведесетих о „злом Милошевићу“ који је крив за све, па је Србија, стога, реално кажњена одузимањем своје јужне територије. Присетимо се да су медији на Западу, у време распада бивше Југославије, а нарочито током бомбардовања 1999. године, представљали Србе не само као примитивне варваре, него и као „биолошку“ претњу за све народе у региону. Срби су по том медијском шаблону починили геноцид или геноцидне радње, или су се барем припремали за исти над околним народима, с нагласком на Албанцима као највећим „жртвама“.

После распада Југославије, када је пропала политика српског руководства, која је подразумевала и бар декларативно се залагала за очувања српских крајева у једној држави, рушењем Републике Српске Крајине и онемогућавањем прикључења Републике Српске СРЈ, када је скинут „спољни зид санкција“ и када је Милошевић, после Дејтона, проглашен „фактором мира и стабилности на Балкану“, сви Срби су очекивали мирнији период и отварање могућности за интеграције у европске регионалне савезе. Милошевић је мислио да је „предао“ све што се могло предати (испоставиће се да није било довољно) и да ће политика испуњења свих захтева који долазе од стране Запада донети период мира држави, али и њему епитет мудрог миротворца и спасиоца народа, што би му омогућило дужи период стабилне владавине. Оваква рачуница се испоставила погрешном, као што ће и ДОС, после његовог свргавања, нетачно мислити да ће се политика Америке и ЕУ значајније променити. Стога су, ма колико различити били, и Милошевић и Ђинђић (као и садашњи лидери) показали сличну наивност и лаковерност према Западу.

После кратког предаха следили су притисци, уцене и претње које су наговештавале крајњи циљ политике глобалних центара моћи, а то је слабљење, изоловање и разбијање Србије. Ако се поштено размисли није лако разумети толику агресивност и систематску упорност на плану слабљења и понижавања Србије. Овако тешка позиција је довела до тога да је део наше елите покушао да нађе решење за ту „антисрпску контроверзу“ у редукцији блиске историјске прошлости, у њеном свођењу на медијско-холивудске шаблоне у којима има места само за „добре“ и „лоше“ момке. Тако су они, по линији мањег отпора, тражили искључивог кривца у нама самима и у Милошевићу. Да се реално и нашла права кривица и да су се из тога извукле неке поуке то би било корисно. Но, нажалост, ишло се другим путем. Овакви наши ставови („за све смо ми криви“) били су у бити мазохистички и заговарали су ритуално посипање пепелом, а протежирани су од стране тадашње опозиције, и временом су постали опште место у медијима. Они су постали фактор који генерише дефетизам, кукавичлук, а на спољњем плану су се испоставили као бескорисни и неефикасни, нарочито када су у питању стратешки ставови и процене запада.

Ситуација је постала таква да су западни центри моћи, оркестрирано с нашом опозицијом, понављали да је Милошевић крив за све, те да би његовим нестанком и дистанцирањем од баласта његове политике Србија не само изградила повољнији међународни положај него и успешније бранила Косово. Дакле, само политика која се потпуно огради, не толико од Милошевића колико од „деведесетих“, има шансе да брани Косово и националне интересе. Овакав дискурс био је општи и у њега су скоро сви веровали од периода пред крај владавине СПС-а, па све све до најновијих догађаја.

„КОСОВО - ЈУНИК КЕЈС“

Показало се, бар сада када је политика према Косову већег и моћнијег дела међународне заједнице заокружена, да је инсистирање на дисконтинуитету са спољном политиком Милошевића било не само погрешно, него и опасно по националне интересе. Наиме, ниједна озбиљна држава, без обзира на промене на врху државе, не може да крене од нуле. Став, на којем првенствено Америка темељи своју политику, јесте да су Срби на простору Косова починили грозне злочине, од кршења људских права до депортовања, силовања, убијања и покушаја уништења једног „мирног и цивилизованог народа“. Нова политичка елита није ни покушала да пласира „српску верзију приче“ на Запад (иако је питање колико би и успела у томе) јер су стереотипи о деведесетим и о „злом Милошевићевом режиму“ суштински усвојени. У таквим условима, изјаве српских политичара о привржености европским и светским вредностима нису имале готово никаквог ефекта.

Како је српска политичка елита после Петог октобра прихватила манихејску слику о деведесетим, инсистирало се на дисконтинуитету који се, као што данас видимо, показао као ћорсокак (што је чест случај у историји). Последица тога јесте да је Србија стављена на лед и да је, наводно, добила време да на делу покаже своју цивилизацијску оријентацију, што би, веровали су наивни, могло да у догледном времену поправи њену преговарачку позицију када су у питању витални национални интереси. Дотле, међународна заједница не сме судбину Албанаца да препусти „злим“ Србима, а пошто ни они (Албанци) немају државотворну традицију, најефикаснији модел биће надзирана независност, став је (и оправдање за поступке у овом региону) Америке и Европске заједнице која је послушно следи. Дакле, на темељима закључака и оцена Милошевићеве „геноцидне“ политике формирала се, а сада егзистира и налази оправдање, политика подршке косовским Албанцима. Наравно, иза оваквих „идеолошких“ формулација крију се конкретни амерички геостратешки интереси. Како се одбрана српских националних интереса креће у оквирима међународног права и медијске слике о нама, ми морамо инсистирати и борити се да докажемо нетачност оваквих, за нас изузетно неповољних и редукованих оцена.

НОВО-СТАРИ МИЛОШЕВИЋ

Иако смо били део опозиције Милошевићу, и то оном огорченијем делу, ми се коначно морамо ослободити „робовања деведесетим“ превазилазећи идеолошке и политичке омразе и страсти. Прво што би требало схватити и урадити је преиспитивање политике сатанизовања Милошевића и представљања његове политике као агресорске, а у НВО сектору представљене и као геноцидне према Албанцима, која представља баласт за икакав покушај вођења артикулисане политике с минимумом патриотског у себи.

Стога би домаћи политичари, медији и интелектуалци морали више да инсистирају на континуитету косовског проблема и континуитету нашег националног програма. Да у овом правцу има помака сведоче и последњи говори премијера Коштунице и председника Тадића (који је о томе, мало стидљивије, и говорио у Савету Безбедности). Уместо хиљаду пута понављаних и медијски прежваканих предрасуда о Милошевићевој политици, и уопште о „политици деведесетих“, корисније би било препустити историји оцену тадашњих збивања и без идеолошког оптерећења креирати реалну политику у садашњости. У супротном, остајемо заиста у оквиру „парадигме деведесетих“, али управо због оних који се представљају као главне перјанице у борби „против мрачне прошлости“ у којој се виде само авети рата, диктатуре, национализма и беде. Ако се Србија коначно не ослободи од „робовања прошлости“, можемо доћи у ситуацију да нам деведесете не спочитава нико осим нас самих, што би их, у том случају, претворило у искључиво деструктиван политички маркетинг.

Ово не значи да не треба да се дистанцирамо од свега оног лошег из тог периода, него да треба да се покуша да их, препуштањем времену и историји, реалније и одмереније оцењујемо. Идеолошка оптерећеност прошлости кочи наш политички живот и спречава реалне расправе о правим и конкретним проблемима. Такве идеолошке предрасуде лоше утичу на наше друштво, на политичку нормалност и стабилност. Ово се нарочито види по ригидним и јаловим ставовима оних који су највише оптерећени деведесетим (с било које стране долазили).

Но, они који су гласнији и агресивнији у призивању „авети деведесетих“, по правилу, у својим ставовима у свему подржавају западне негативне стереотипе о нама, али и мере које западне силе спроводе на овим просторима. Неподношљива лакоћа с којом они оптужују своју земљу, свој народ и своје политичко вођство нема сличног примера у савременој и цивилизованој Европи. Тако је за ЛДП, Чанка и још неке, Србија окупирана национализмом, па чак и „бујајућим српским нацизмом“, а Коштуница је „националиста“ као Милошевић или, још горе, „клерофашиста“... Они имају слично мишљење и о Ђинђићу који је пред крај живота повео своју битку за Косово, али то не смеју да кажу јер би оскрнавили „икону демократије“, чији култ вештачки и неискрено одржавају. Тако се почињу понашати и према Тадићу када се код њега примети покушај балансирања између европејског и националног. Можемо замислити какав би Тадић имао третман уколико би се искреније приближио националним позицијама.

Све ово нам говори да понављањем, у најмању руку сумњивих, представа о Милошевићу и његовој „злочинској политици“ долазимо у ситуацију да оживљавамо медијске и пропагандне стереотипе на којима је формирана, на којој се и данас одржава и оправдава антисрпска и проалбанска политика. Такође слабимо нашу ионако лошу „преговарачку позицију“ што, чини нам се, неки раде из уверења, а неки свесно и

Пише: Милован Балабан
среда, 05 март 2008 23:23

плански раде против своје земље. За овакав идејни заокрет, наравно, потребна је и добра воља, што немају сви, али сигурно има доста оних који без зле намере доприносе лошем имиџу своје земље.

Показује се, по ко зна који пут, да тек ако будемо решили наше унутрашње дилеме и проблеме можемо имати јасан наступ према међународној заједници. Дисонантни тонови, да не кажемо оштре поделе, свету нас приказују slabим и неозбиљним. Онима који нам не желе добро олакшава посао и даје алиби за разбијање наше државе, а збуњује наше малобројне пријатеље. Ако желимо да упутимо снажну поруку свим светски значајним факторима, која подразумева очување Косова и Метохије, политика потпуног дисконтинуитета с предходном влашћу није решење, јер самим ограђивањем од „политике деведесетих“ ми признајемо неопходност таквог реза, па тако признајемо и „српски грех“ који је алиби америчке политичке подршке косовским Албанцима. Такође, дистанцирањем од политике деведесетих ми потврђујемо западну медијску слику о „геноцидним Србима“, јер запад мотив нашег дистанцирања види у ослобађању од „злочиначког“ баласта. То не значи негирање да су се злочини десили, већ реалније сагледавање свачије кривице у оном што се тада дешавало, а нарочито кривице Запада који је политиком „завади - па владај“ овладао Балканом.

Милошевићева политика се не може посматрати црно-бело, и поред огромних мана (осионости, бахатости и недемократичности) постоје елементи реализма. Милошевић је водио политику на Косову онако како је водио, слично су је водили и неки други лидери. Када су у питању Косово и Метохија бивши властодршци, чини нам се, и нису могли негде „значајно да погреше“ када је Србија, и 1914. као и 1999, доведена у немогућу позицију. Тада им је тражено, као и данас, да прихвате оно што не могу прихватити, да признају оно што није било, да прихвате кривицу и где је нема, да се кају иако таквог греха нема и, на крају, да потпишу потпуну капитулацију не само државе, него и народа. Захтеви после девет година (за признање лажне државе Косово) с којима се суочила данашња власт јесу само чин кулминације једне дуготрајне и давно осмишљене политике на коју ми нисмо имали готово никаквог утицаја. Данашњи лидери који се батргају око Косова виде и на својој кожи осећају позицију коју је имао Милошевић, па се чини да, стога, више и нису толико спремни да га олако осуђују (осим у предизборне сврхе). Парадоксално су „чедисти“ у праву када их, не само Николић или Коштуница, већ и сам Тадић подсећа на Милошевића, али не по политичком стилу, што они импутирају, већ по сличности „немогуће мисије“ у којој су се ови нашли.